

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
з дисципліни «Історія міжнародних відносин»

рівень вищої освіти : перший (бакалаврський)

галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма : «Міжнародні відносини та регіональні студії»

спеціалізація

вид дисципліни : обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач:

Лиман Сергій Іванович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри туристичного бізнесу та країнознавства ХНУ імені В. Н. Каразіна

2. Навчальний контент:

Розділ 1. Вступ. Історія міжнародних відносин від Давнини до середини XVII ст.

Тема 1. Історія міжнародних відносин як об'єкт вивчення

Предмет, мета та завдання курсу «Історія міжнародних відносин». Основи вивчення історії міжнародних відносин. Характеристика ключових термінів. Поняття міжнародного права. Сутність суверенітету. Основні категорії, інтереси та цілі учасників міжнародних відносин. Види та форми міжнародних відносин. Особливості розвитку міжнародних відносин на різних етапах всесвітньої історії.

Тема 2. Держави стародавнього Сходу у міжнародних відносинах

Особливості міждержавних відносин на стародавньому Сході. Виникнення дипломатії. Военні походи Аккадського царства, Ассирії, Персидської держави. Особливості зовнішньої політики Єгипту. Значення єгипетсько-хеттського договору 1278 р. до н.е. для історії міжнародних відносин. Стародавня Індія в системі міждержавних відносин. Закони Ману про дипломатів та їхню діяльність. Зовнішня політика Стародавнього Китаю.

Тема 3. Міждержавні відносини в античному світі

Форми міжнародних зв'язків у Давній Греції. Греція гомеровського та архаїчного періодів у міжнародних відносинах. Грецька колонізація Середземного та Чорного морів. Греко-перські війни 499 - 449 рр. до н. е. Зростання протиріч між Афінами та Спартою. Пелопоннеська війна (431 - 404 рр. до н. е.). Захоплення Греції Македонією. Походи Олександра Македонського на Схід та їх міжнародні наслідки. Особливості давньоримської дипломатії. Формування міжнародного права. Зовнішня політика Римської республіки. Пунічні війни. Зовнішня політика Римської імперії. Середземноморська система міждержавних відносин в VI ст. до н. е. – V ст. н. е.

Тема 4. Міжнародні відносини й дипломатія у добу раннього Середньовіччя

Падіння Західної Римської імперії та утворення варварських держав. Зовнішньополітичні доктрини Карла Великого. Утворення та розпад Франкської імперії. Постверденська Європа у системі міжнародних відносин. Особливості міждержавних відносин у добу раннього Середньовіччя Система феодалної ієрархії та дипломатія сеньйорів. Роль династичних зв'язків у міжнародних відносинах доби Середньовіччя. Зовнішня політика Візантійської імперії у IV- XI ст. Дипломатія Київської Русі. Арабські завоювання та створення Арабського халіфату.

Тема 5. Міжнародні відносини та зовнішня політика держав середньовічній Європи у XI-XV ст.

Загальна характеристика змін у міжнародних відносинах держав середньовічній Європи у XI-XV ст. Протистояння між папством та імператорами Священної Римської імперії. Дипломатична активність духовенства. Вплив християнства та лицарства на формування зовнішньополітичних доктрин Середньовіччя. Хрестові походи. Міжнародна діяльність духовно-лицарських орденів. Діяльність європейських та візантійських дипломатів у XI-XV ст. Етапи та міжнародні наслідки реконквісти. Столітня війна та її міжнародні наслідки. Міжнародне становище Південно-Східної Русі у XIII-XV ст. Утворення Галицько-Волинської держави та її відносини із Золотою Ордою, Литвою та Польщею.

Тема 6. Міждержавні відносини на Середньовічному Сході у XI-XV ст.

Зовнішня політика країн Близького Сходу напередодні та під час хрестових походів. Монголо-татарська навала, як зовнішньополітичний чинник. Створення Монгольської імперії та її міждержавні зв'язки. Зовнішня політика імперії Тимуридів. Завоювання турків-османів та загибель Візантії. Османська загроза країнам Європи. Зовнішня політика середньовічної Індії. Делійський султанат та його боротьба з експансією монголів і Тамерлана. Міжнародне становище середньовічного Китаю. Японія в міжнародних відносинах Середньовіччя.

Тема 7. Міжнародні відносини у Ранній Новий час (кінець XV – XVII ст).

Вплив Великих географічних відкриттів та ідеології гуманізму й Реформації на зовнішню політику провідних держав. Протириччя між Іспанією, Священною Римською імперією та Францією в XVI ст. Італійські війни. Іспано-англійське суперництво у XVI ст. Утворення Речі Посполитої та її зовнішня політика. Зовнішня політика Росії у XVI – першій половині XVII ст. Передумови, хід та наслідки Тридцятилітньої війни. Країни Близького Сходу у міждержавних відносинах в кінці XV – першій половині XVII ст. Турецька загроза. Утворення та міжнародне становище Імперії Великих моголів.

Розділ 2. Вестфальська, Віденська та Версальсько-Вашингтонська системи міжнародних відносин.

Тема 8. Вестфальська система міжнародних відносин Вестфальська система міжнародних відносин (друга половина XVII – XVIII ст.)

Головні принципи Вестфальської системи міжнародних відносин. Спроби Франції домогтися гегемонії у Європі та світі у другій половині XVII – середині XVIII ст. Національно-визвольна війна українського народу під керівництвом Б. Хмельницького. Дипломатія Козацької держави. Війна за іспанську спадщину 1701-1714 рр. та її наслідки. Північна війна та Ніштадтський мирний договір 1721 р. Російська імперія як новий чинник світової політики. Російсько-турецькі війни XVIII ст. Семирічна війна 1756-1763 рр. та її наслідки для Європи і світу. Міжнародні відносини під час боротьби північноамериканських колоній Англії за незалежність. Створення США

Тема 9. Міжнародні відносини під час Великої Французької революції та Наполеонівських воєн

Початок Великої Французької революції та її вплив на міжнародні відносини. Війни революційної Франції. Порушення старої системи європейської рівноваги. Прихід Наполеона до влади та початок Наполеонівських воєн. Дипломатична та розвідницька діяльність Ш. Талейрана. Імперія Наполеона, її зовнішньополітичні імперативи. Крах Наполеонівської імперії.

Тема 10. Віденська система міжнародних відносин

Віденський конгрес 1814-1815 рр. та формування Віденської системи міжнародних відносин. Вплив на зовнішню політику провідних держав національно-визвольної боротьби народів Латинської Америки, Центральної та Південної Європи. «Доктрина Монро» і початок експансіонізму США. Зовнішньополітичні наслідки європейських революцій 1848-1849 рр. та Кримської війни. Утворення дуалістичної Австро-Угорщини. Об'єднання Італії. Франко-пруська війна та об'єднання Німеччини. Постфранкфуртський порядок. Російсько-турецька війна 1877-1878 рр. та її міжнародні наслідки. Колоніальна політика європейських країн у XIX ст. та зростання колоніальних і континентальних протиріч. Причини та міжнародні наслідки створення Троїстого та Російсько-французький союзів.

Тема 11. Міжнародні відносини напередодні Першої світової війни

Загострення відносин між провідними державами на зламі XIX–XX ст. Іспано-американська, англо-бурська, російсько-японська війни. Англо-германський антагонізм початку XX ст. Угоди Англії з Францією та Росією й завершення створення Антанти. Марокканські конфлікти та італо-турецька війна 1911-1912 рр. Перша та Друга Балканські війни.

Тема 12. Перша світова війна як головний фактор світової політики 1914-1918 рр.

Причини та початок Першої світової війни. Воєнні дії 1914 р. та їх вплив на активність дипломатичних корпусів воюючих держав. Кампанії 1915 р. Воєнні дії 1916 р. Спроби та провал «мирних маневрів» держав в 1916-1917 рр. Воєнні дії у 1917 р. Вступ США до війни. Міжнародні наслідки Лютневої революції та Жовтневого перевороту в Росії. Брестський мирний договір. «14 пунктів» В. Вільсона. Воєнні дії у 1918 р. Закінчення та підсумки Першої світової війни.

Тема 13. Міжнародні відносини у 1918-1929 рр. Створення Версальсько-Вашингтонської системи.

Паризька мирна конференція 1919-1920 рр. Боротьба держав за панування на Тихому океані. Вашингтонська конференція 1921-1922 рр. Створення Версальсько-Вашингтонської системи та її головні протиріччя. Особливості міжнародних відносин в Європі у першій половині 1920-х рр. Репараційне питання у 1920-х рр. Плани Дауеса та Юнга. Міжнародні відносини у другій половині 1920-х рр. Пакт Бріана-Келлога.

Тема 14. Міжнародні відносини у 1929-1939 рр. Крах Версальсько-Вашингтонської системи.

Світова економічна криза 1929-1933 рр. та її вплив на міжнародні відносини. Виникнення двох вогнищ війни. Напад Італії на Ефіопію. Італо-німецька інтервенція в Іспанії. «Вісь Рим-Берлін» та формування союзу країн-агресорів. Політика умиротворення агресорів. Міжнародні наслідки «Аншлюсу» Австрії й Мюнхенської угоди. Пакт Молотова-Ріббентропа. Додатковий таємний протокол про розподіл територій у Центрально-Східній Європі

Тема 15. Міжнародні відносини в період Другої світової війни (1939–1945 рр.)

Причини Другої Світової війни. Початок Другої світової війни. «Дивна війна». Територіальне розширення СРСР у 1939-1940 рр. Радянсько-німецькі стосунки у 1939-1941 рр. Воєнні дії та дипломатичні стосунки у 1940- першій половині 1941 рр. Напад Німеччини та її сателітів на СРСР. Воєнні дії у 1941-1942 рр. Особливості формування та діяльність антифашистської коаліції. Вступ США у війну. Воєнні дії та дипломатичні стосунки у 1943 р. Тегеранська конференція та її рішення. Вплив перемог радянських військ на дипломатичні дії СРСР. Кримська (Ялтинська) конференція. Поразка і капітуляція Німеччини. Конференції у Сан-Франциско та Потсдамі. Міжнародні відносини у Азійсько-Тихоокеанському регіоні під час Другої світової війни. Поразка і капітуляція Японії. Головні підсумки Другої світової війни.

Рекомендована література

Методичне забезпечення

Лиман С. І. Історія міжнародних відносин : навчально-методичний комплекс дисципліни для студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньої програми «Міжнародні відносини та регіональні студії» / Лиман С. І. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 52 с.

Основна література

1. Брусиловська О. І. Історія міжнародних відносин (сер. III тис. до н. е. – сер. XVII ст. н. е.): навч.-метод. посіб. / О. І. Брусиловська, І. М. Коваль. Одеса: Одеськ. нац. ун-т імені І. І. Мечникова, 2013. 188 с.
2. Григор'єва Т. Історія дипломатії: від давнини до кінця XVIII ст. / Т. Григор'єва. Київ : Видавн. дім «Києво-Могилянська Академія», 2014. 177 с.
3. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Ж.-Б. Дюррозель. К.: Основи, 1995. 903 с.
4. Зінченко А. Л. Історія дипломатії: від давнини до Нового часу / А. Л. Зінченко. К.: Проза, 2005. 560 с.
5. Іваницька О. П. Історія міжнародних відносин (1918-1945 роки): Навч. посіб. / О. П. Іваницька. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. 632 с.
6. Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку XX ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І. Плазова. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 139 с.
7. Історія міжнародних відносин (1914—2015): навч. посіб. для студентів ВНЗ, викл. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Л. С. Матлай; Л.: Вид-во Львів. політехніки, 2016. 140 с.
8. Історія дипломатичних відносин у XX сторіччі / М. Й. Марушак. Вінниця : Нова Кн., 2008. 365 с.
9. Кучменко Е. М. Історія міжнародних відносин першої половини XX ст. : у 2 ч. / Е. М. Кучменко. К.: ІПК ДСЗУ, 2007. Ч. 1. 369 с.; Ч. 2. 386 с.
10. Кучик О. С. Зовнішня політика України: навчальний посібник / О. С. Кучик, О. А. Заяць. К.: Знання, 2010. 334 с.
11. Марушак, М. Й. Історія дипломатії XX ст.: Курс лекцій. – Львів, 2003. Бескид Біт, 2003. 303 с.
12. Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1914-1991 роки: Навч. посіб / С. В. Пронь. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2009. 140 с.
13. Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648-1918): Підручник / І. А. Хижняк. К.: Персонал, 2009. 224 с.
14. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): Підручник / Л. Д. Чекаленко, С. Г. Федуняк. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. 464 с.

Допоміжна література

1. Булик М. В. Історія міжнародних відносин у давні часи: навчальний посібник / М. В. Булик. Маріуполь : МДУ, 2017. 274 с.
2. Головченко В. І. Нариси з історії міжнародних відносин та зовнішньої політики країн Азії й Африки: навч. посіб. / В. І. Головченко, О. П. Степанов. К.: «Юрисконсульт», 2014. 424 с.
3. Козлітін В. Д. Друга світова війна, 1939-1945 рр. : Навч. посіб. / В.Д. Козлітін. Х. : РА, 2001. 335 с.
4. Лиман С. І., Парфіненко А. Ю. 100 років після Тріанону : угорсько-французькі політичні відносини та проблеми європейської безпеки // Актуальні проблеми міжнародних відносин та міжнародного права: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 14 лютого 2020 року). Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. С. 44-50.
5. Лиман С. І., Парфіненко А. Ю. Нормандські формати : відомий регіон як актор та символ у міжнародних відносинах Х – XXI ст. // Стратегічні напрями зовнішньої політики Європейського Союзу : матеріали II-ї Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 16 квітня 2020 року) / Х., 2020. С. 93-100.

6. Перша та Друга світові війни в історії людства (до 100-річчя початку Першої і 75-річчя початку Другої світових воєн): Монографія / Ред. С.С. Трояна. – К.: ДП «НВЦ» «Пріоритети», 2014. 316 с.
7. Симоненко Р. Г.. Міжнародна обстановка непередодні Другої світової війни / Р. Г. Симоненко. К. : Вид-во гуманіт. л-ри, 2010. 71 с.
8. Троян С.С. Так народжувалися глобальні конфлікти: причини і початок Першої та Другої світових воєн. Перша та Друга світові війни в історії людства (до 100-річчя початку Першої і 75-річчя початку Другої світових воєн). К.: Пріоритети, 2014. С. 3 – 13.
9. Україна у міжнародних відносинах ХХ століття : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. Я. Й. Малика. Львів: Світ, 2004. 391 с.
10. Циватий В. Г. Європейське відлуння і договори Віденського конгресу: інституціональна та політико-дипломатичні витоки Європейського союзу (теоретико-методологічний аспект) / В. Г. Циватий // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія. 2016. Вип. 15. С. 162-170.
11. Циватий В.Г. Зовнішні справи і дипломатичні практики Флорентійської республіки на межі Середньовіччя та раннього Модерного часу: інституціональний дискурс (проблеми історичної та сучасної комунікології) // Зовнішні справи. 2020. 9-10. С. 33-40.
12. Циватий, В. Г. Європейська система міжнародних відносин і дипломатична практика в період Тридцятилітньої війни (1618-1648рр.): інституціональний та конгруентний дискурси / В. Г. Циватий // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія «Історичні науки». 2020. Вип. 30. С 39-49.
13. Циватий, В.Г. Європейська зовнішня політика доби раннього Нового і Нового часу: проблеми інституціоналізації (теоретико-методологічний аспект) / В. Г. Циватий // Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2000. №4. С. 268-274
14. Циватий В. Г. Дипломатія і зовнішня політика європейських держав у добу раннього Нового часу: метаморфози та інституціональні традиції Вестфальської системи міжнародних відносин / В. Г. Циватий // Die wichtigsten Vektoren für die Entwicklung der Wissenschaft im Jahr 2020. Luxembourg, Grand Duchy of Luxembourg Band 2. S. 95-99.
15. Gray C. S. War, peace and international relations : an introduction to strategic history / Colin S. Gray. N.Y.: Routledge, 2007. 306 p.
16. Hastings M. Overlord. D-Day and the Battle for Normandy / M.. Hastings. London: Michael Joseph, 1984. 368 p.
17. Young T. Readings in the International Relations of Africa. Indiana. Indiana University Press: 2016, 384 p.
18. Wilkinson P. International Relations: A Very Short Introduction / P. Wilkinson. Oxford: Oxford University Press, 2007. 144 p.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1.Брусиловська О. І. , Коваль І. М. Історія міжнародних відносин (сер. III тис. до н. е. – сер. XVII ст. н. е.): навч.-метод. посіб. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uk.x-pdf.ru/5istoriya/1563434-1-oi-brusilovska-im-koval-istoriya-mizhnarodnih-vidnosin-ser-iii-tis-ser-xvii-ne-navchalno-metodichniy-posibnik-dl.php>

2. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: dontsov-nic.com.ua/wp-content/.../03/Bjezinski.Velyka-shahivnytsia.pdf

3. Зінченко А. Л. Історія дипломатії: від давнини до Нового часу / А. Л. Зінченко. К.: Проза, 2005. 560 с. <http://irbis-nbu.gov.ua/ulib/item/UKR0001402>

4. Історія сучасного світу : соціально-політична історія. XV- початку XXI століть : навч. посіб. / [Ю. А. Горбань, Б. І. Білик, М. М. Карабанов [та ін.] ; за ред. Ю. А. Горбаня. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.udpu.org.ua/library.../bistorichninauki.pdf>
5. Павлюк В.В. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918-1945) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [5https://lib.oa.edu.ua/.../history/Павлюк%20Новітня%20історія%20країн%20Західно](https://lib.oa.edu.ua/.../history/Павлюк%20Новітня%20історія%20країн%20Західно).
6. Gray C. S. War, peace and international relations : an introduction to strategic history / Colin S. Gray. N.Y.: Routledge, 2007. 306 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.routledge.com/War-Peace-and-International-Relations-An-introduction-to-strategic-history/Gray/p/book/9780415594875>
7. Wilkinson P. International Relations: A Very Short Introduction / P. Wilkinson. Oxford: Oxford University Press, 2007. 144 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.academia.edu/20935310/international_relation_a_very_short_introduction_Paul_Wilkinson
8. Young T. Readings in the International Relations of Africa. Indiana. Indiana University Press: 2016, 384 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ed.uiuc.edu/EPS/PES-yearbook/95_docs/rorty.html <https://dokumen.pub/readings-in-the-international-relations-of-africa-0253018803-9780253018809.html>

2. Плани практичних (семінарських) занять, самостійної роботи ***Семінарське заняття 1. Історія міжнародних відносин як об'єкт вивчення***

План семінару / Питання для обговорення

1. Предмет, мета та завдання курсу «Історія міжнародних відносин».
2. Основи вивчення історії міжнародних відносин. Характеристика ключових термінів
3. Типи держав. Поняття міжнародного права.
4. Сутність суверенітету.
5. Основні категорії учасників міжнародних відносин.
6. Інтереси та цілі учасників міжнародних відносин.
7. Види та форми міжнародних відносин.
8. Особливості розвитку міжнародних відносин на різних етапах всесвітньої історії.

Семінарське заняття 2(3). Міждержавні відносини в античному світі

План семінару / Питання для обговорення

1. Форми міжнародних зв'язків у Давній Греції. Ставлення до війни, миру й міждержавних стосунків в працях давньогрецьких мислителів.
2. Греція гомерівського періоду у міжнародних відносинах. Дипломатичні місії в поемах Гомера.
3. Політичні та економічні відносини між давньогрецькими полісами в архаїчну епоху. Грецька колонізація Середземного та Чорного морів.
4. Греко-перські війни 499 - 449 рр. до н. е.
5. Зростання протиріч між Афінами та Спартою. Пелопоннеська війна (431 - 404 рр. до н. е.).
6. Захоплення Греції Македонією. Походи Олександра Македонського на Схід та їх міжнародні наслідки.
7. Особливості давньоримської дипломатії. Формування міжнародного права.

8. Зовнішня політика Римської республіки. Пунічні війни.
9. Зовнішня політика Римської імперії. Експансія Риму у Західну, Центральну Європу, Північну Африку, Близький Схід.
10. Середземноморська система міждержавних відносин в VI ст. до н. е. – V ст. н. е.

Семінарське заняття 3 (5). Міжнародні відносини та зовнішня політика держав середньовічній Європи у XI-XV ст.

План семінару / Питання для обговорення

1. Загальна характеристика змін у міжнародних відносинах держав середньовічній Європи у XI-XV ст.
2. Протистояння між папством та імператорами Священної Римської імперії.
3. Дипломатична активність духовенства. Вплив християнства та лицарства на формування зовнішньополітичних доктрин Середньовіччя.
4. Хрестові походи. Міжнародна діяльність духовно-лицарських орденів.
5. Діяльність європейських та візантійських дипломатів у XI-XV ст.
6. Етапи та міжнародні наслідки реконквісти.
7. Столітня війна та її міжнародні наслідки.
8. Міжнародне становище Південно-Східної Русі у XIII-XV ст.
9. Утворення Галицько-Волинської держави та її відносини із Золотою Ордою, Литвою та Польщею.

Семінарське заняття 4 (6). Міждержавні відносини на Середньовічному Сході у XI-XV ст.

План семінару / Питання для обговорення

1. Зовнішня політика країн Близького Сходу напередодні та під час хрестових походів.
2. Монголо-татарська навала. Створення Монгольської імперії та її міждержавні зв'язки.
3. Зовнішня політика імперії Тимурідів.
4. Завоювання турків-османів та загибель Візантії. Османська загроза країнам Європи.
5. Зовнішня політика середньовічної Індії. Делійський султанат та його боротьба з експансією монголів і Тамерлана.
6. Міжнародне становище середньовічного Китаю. Монгольське завоювання Китаю та його політичні наслідки.
7. Зовнішня політика китайської династії Мін.
8. Японія в міжнародних відносинах Середньовіччя.

Семінарське заняття 5 (7). Міжнародні відносини у Ранній Новий час (кінець XV – перша половина XVII ст).

План семінару / Питання для обговорення

1. Вплив Великих географічних відкриттів та ідеології гуманізму й Реформації на формування нових імперативів зовнішньої політики провідних держав.
2. Колонізація європейцями Нового світу.

3. Протириччя між Іспанією, Священною Римською імперією та Францією в XVI ст. Італійські війни.
4. Іспано-англійське суперництво у XVI ст.
5. Зовнішньополітичні наслідки Громадянських (Релігійних) воєн у Франції.
6. Утворення Речі Посполитої та її зовнішня політика.
7. Зовнішня політика Росії у XVI – першій половині XVII ст.
8. Передумови, хід та наслідки Тридцятилітньої війни.
9. Країни Близького Сходу у міждержавних відносинах в кінці XV – першій половині XVII ст. Турецька загроза.
10. Утворення та міжнародне становище Імперії Великих моголів

Семінарське заняття 6 (8). Вестфальська система міжнародних відносин (друга половина XVII – XVIII ст.).

План семінару / Питання для обговорення

1. Головні принципи Вестфальської системи міжнародних відносин.
2. Боротьба Франції за гегемонію у Європі та світі у другій половині XVII – XVIII ст.
3. Національно-визвольна війна українського народу. Дипломатія Козацької держави.
4. Війна за іспанську спадщину 1701-1714 рр. та її наслідки.
5. Північна війна та Ніштадтський мирний договір 1721 р. Російська імперія як новий чинник світової політики.
6. Російсько-турецькі війни XVIII ст.
7. Семирічна війна 1756-1763 рр. та її наслідки для Європи і світу.
8. Міжнародні відносини під час боротьби північноамериканських колоній Англії за незалежність. Створення США.
9. Занепад дворянсько-династичної дипломатії абсолютних монархій.

Семінарське заняття 7 (9). Міжнародні відносини під час Великої Французької революції та Наполеонівських воєн

План семінару / Питання для обговорення

1. Початок Великої Французької революції та її вплив на міжнародні відносини. Перші зовнішньополітичні рішення революційної Франції.
2. Війни революційної Франції. Порушення старої системи європейської рівноваги.
3. Прихід Наполеона до влади та початок Наполеонівських воєн.
4. Дипломатична та розвідницька діяльність Ш. Талейрана.
5. Імперія Наполеона, її зовнішньополітичні імперативи.
6. Крах наполеонівської імперії.
7. Вплив революційних та наполеонівських воєн на світову політику.

Семінарське заняття 8 (11). Міжнародні відносини напередодні Першої світової війни

План семінару / Питання для обговорення

1. Загострення відносин між провідними державами на зламі XIX–XX ст. Іспано-американська, англо-бурська, російсько-японська війни.

2. Англо-германський антагонізм початку ХХ ст. Угоди Англії з Францією та Росією й завершення створення Антанти.
3. Марокканські конфлікти та італо-турецька війна 1911-1912 рр.
4. Перша та Друга Балканські війни.
5. Причини Першої світової війни.
6. Стратегічні плани та військовий потенціал Центральних держав й країн Антанти напередодні Першої світової війни.
7. «Сараєвське вбивство» та Липнева політична криза 1914 р.

Семінарське заняття 9 (12). Перша світова війна як головний фактор світової політики 1914-1918 рр.

План семінару / Питання для обговорення

1. Причини та початок Першої світової війни.
2. Воєнні дії 1914 р. та їх вплив на активність дипломатичних корпусів воюючих держав.
3. Кампанії 1915 р.
4. Воєнні дії 1916 р.
5. Спроби та провал «мирних маневрів» держав в 1916-1917 рр.
6. Воєнні дії у 1917 р. Вступ США до війни.
7. Міжнародні наслідки Лютневої революції та Жовтневого перевороту в Росії. Брестський мирний договір.
8. «14 пунктів» В. Вільсона. Воєнні дії у 1918 р.
9. Закінчення та підсумки Першої світової війни.

Семінарське заняття 10 (15). Міжнародні відносини в період Другої світової війни (1939–1945 рр.)

План семінару / Питання для обговорення

1. Причини Другої Світової війни.
2. Початок Другої світової війни. «Дивна війна».
3. Територіальне розширення СРСР у 1939-1940 рр. Радянсько-німецькі стосунки у 1939-1941 рр.
4. Воєнні дії та дипломатичні стосунки у 1940- першій половині 1941 рр. р.
5. Напад Німеччини та її сателітів на СРСР. Воєнні дії у 1941-1942 рр.
6. Особливості формування та діяльність антифашистської коаліції. Вступ США у війну.
7. Воєнні дії та дипломатичні стосунки у 1943 р. Тегеранська конференція та її рішення.
8. Вплив перемог радянських військ на дипломатичні дії СРСР. Кримська (Ялтинська) конференція.
9. Поразка і капітуляція Німеччини. Конференції у Сан-Франциско та Потсдамі.
10. Міжнародні відносини у Азійсько-Тихоокеанському регіоні під час Другої світової війни. Поразка і капітуляція Японії.
11. Головні підсумки Другої світової війни.

Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Історія міжнародних відносин як об'єкт вивчення

1. В чому полягає предмет, мета та завдання курсу «Історія міжнародних відносин»?
2. Визначте ключові терміни курсу.
3. Зробіть порівняльний аналіз типів держав, як суб'єктів міжнародних відносин.
4. Визначте сутність суверенітету.
5. У чому полягають основні інтереси та цілі учасників міжнародних відносин?
6. Розкрийте види та форми міжнародних відносин.
7. Проаналізуйте дискусійні питання про періодизацію міжнародних відносин у працях зарубіжних дослідників
8. Дайте порівняльний аналіз особливостей розвитку міжнародних відносин на різних етапах всесвітньої історії.

Література

- Григор'єва Т. Історія дипломатії: від давнини до кінця XVIII ст. / Т. Григор'єва. Київ : Видавн. дім «Києво-Могилянська Академія», 2014. 177 с.
- Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Ж.-Б. Дюррозель. К.: Основи, 1995. 903 с.
- Зінченко А. Л. Історія дипломатії: від давнини до Нового часу / А. Л. Зінченко. К.: Проза, 2005. 560 с.
- Іваницька О. П. Історія міжнародних відносин (1918-1945 роки): Навч. посіб. / О. П. Іваницька. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. 632 с.
- Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку XX ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І. Плазова. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 139 с.
- Кучик О. С. Зовнішня політика України: навчальний посібник / О. С. Кучик, О. А. Заяць. К.: Знання, 2010. 334 с.
- Лиман С. І. Історія міжнародних відносин : навчально-методичний комплекс дисципліни для студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньої програми «Міжнародні відносини та регіональні студії» / Лиман С. І. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 52 с.
- Марущак М. Й. Історія дипломатії XX ст.: Курс лекцій / М. Й. Марущак. Львів: Бескіт Біт, 2003. 303 с.
- Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): Підручник / Л. Д. Чекаленко, С. Г. Федуняк. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. 464 с.
- Чекаленко Л. Д. Витоки української дипломатії: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Дипломатична академія України при МЗС України. К.: LAT & K, 2010. 340 с.

Тема 2. Держави стародавнього Сходу у міжнародних відносинах

1. У чому полягають головні особливості міждержавних відносин на стародавньому Сході?
2. Як на стародавньому Сході виникла дипломатія?
3. Схарактеризуйте воєнні походи Аккадського царства, Ассирії, Персидської держави.
4. Чи можна вважати східний вектор зовнішньої політики Стародавнього Єгипту основним?
5. У чому полягає значення єгипетсько-хеттського договору 1278 р. до н.е. для історії міжнародних відносин.

6. Чи впливали Закони Ману на діяльність дипломатів Стародавньої Індії?
7. Яку роль відіграв Чжан Цянь в історії дипломатії Стародавнього Китаю?

Література

Брусиловська О. І. Історія міжнародних відносин (сер. III тис. до н. е. – сер. XVII ст. н. е.): навч.-метод. посіб. / О. І. Брусиловська, І. М. Коваль. Одеса: Одеськ. нац. ун-т імені І. І. Мечникова, 2013. 188 с.

Булик М. В. Історія міжнародних відносин у давні часи: навчальний посібник / М. В. Булик. Маріуполь: МДУ, 2017. 274 с.

Григор'єва Т. Історія дипломатії: від давнини до кінця XVIII ст. / Т. Григор'єва. Київ: Видавн. дім «Києво-Могилянська Академія», 2014. 177 с.

Зінченко А. Л. Історія дипломатії: від давнини до Нового часу / А. Л. Зінченко. К.: Проза, 2005. 560 с.

Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку XX ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І. Плазова. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 139 с.

Тема 3. Міждержавні відносини в античному світі

1. Якими були форми міжнародних зв'язків у Стародавній Греції?
2. Розкрийте причини створення та особливості міжнародної діяльності симмахій у Стародавній Греції.
3. Під впливом яких чинників здійснювалася грецька колонізація Середземного та Чорного морів?
4. Якими були причини та наслідки греко-перських війн 499 - 449 рр. до н. е.
5. Схарактеризуйте походи Олександра Македонського на Схід та їх наслідки.
6. В чому полягають особливості давньоримської дипломатії?
7. Під впливом яких чинників у Римі Формувалося міжнародне право?
8. Які міжнародні наслідки мала перемога Риму у Пунічних війнах?
9. Схарактеризуйте напрями експансії Риму часів імперії.

Література

Брусиловська О. І. Історія міжнародних відносин (сер. III тис. до н. е. – сер. XVII ст. н. е.): навч.-метод. посіб. / О. І. Брусиловська, І. М. Коваль. Одеса: Одеськ. нац. ун-т імені І. І. Мечникова, 2013. 188 с.

Булик М. В. Історія міжнародних відносин у давні часи: навчальний посібник / М. В. Булик. Маріуполь: МДУ, 2017. 274 с.

Григор'єва Т. Історія дипломатії: від давнини до кінця XVIII ст. / Т. Григор'єва. Київ: Видавн. дім «Києво-Могилянська Академія», 2014. 177 с.

Зінченко А. Л. Історія дипломатії: від давнини до Нового часу / А. Л. Зінченко. К.: Проза, 2005. 560 с.

Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку XX ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І. Плазова. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 139 с.

Тема 4. Міжнародні відносини й дипломатія у добу раннього Середньовіччя

1. Якими були причини падіння Західної Римської імперії та утворення нових варварських держав?
2. Зробіть порівняльний аналіз зовнішньої політики доби Меровінгів та Каролінгів.
3. Доведіть, що Верденська угода 843 р. сприяла процесу політичної роздробленості країн Західної Європи та подальшої дипломатії сеньйорів.
4. Схарактеризуйте головні особливості міждержавних відносин у добу раннього Середньовіччя.

5. Яке значення у дипломатії Візантії мала християнізація сусідніх народів та племен?
6. Чи можна вважати успішною дипломатію Ярослава Мудрого?
7. У чому полягають головні причини успішного завоювання арабами величезних територій?

Література

Брусиловська О. І. Історія міжнародних відносин (сер. III тис. до н. е. – сер. XVII ст. н. е.): навч.-метод. посіб. / О. І. Брусиловська, І. М. Коваль. Одеса: Одеськ. нац. ун-т імені І. І. Мечникова, 2013. 188 с.

Григор'єва Т. Історія дипломатії: від давнини до кінця XVIII ст. / Т. Григор'єва. Київ: Видавн. дім «Києво-Могилянська Академія», 2014. 177 с.

Зінченко А. Л. Історія дипломатії: від давнини до Нового часу / А. Л. Зінченко. К.: Проза, 2005. 560 с.

Історія Візантії. Вступ до візантиністики / За ред. С. Б. Сорочана і Л. В. Войтовича. Львів: Видавництво «Апріорі», 2011. 880 с.

Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку XX ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І. Плазова. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 139 с.

Історія середніх віків: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. істор. спец. / Ліхтей І., Надтока Г. М., Король В. Ю.; за заг. ред. Г. М. Надтоки. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2018. 800 с.

Тема 5. Міжнародні відносини та зовнішня політика держав середньовічній Європі у XI-XV ст.

1. Схарактеризуйте зміни у міжнародних відносинах держав середньовічній Європі у XI-XV ст.
2. Як впливало на міжнародні відносини середньовічної Європи протистояння між папством та німецькими імператорами?
3. У чому полягають причини дипломатичної активності духовенства?
4. Зробіть порівняльний аналіз дипломатичних місій Джованні дель Плано Карпіні, Андре де Лонжюмо, Гільома де Рубрука.
5. Яким був вплив християнства та лицарства на формування зовнішньополітичних доктрин Середньовіччя?
6. Чи можна вважати Хрестові походи головною подією міжнародних відносин Заходу та Сходу у XI-XIII ст.?
7. Зробіть порівняльний аналіз дипломатичних місій Джованні дель Плано Карпіні, Андре де Лонжюмо, Гільома де Рубрука.
8. Схарактеризуйте причини та міжнародні наслідки Столітньої війни.

Література

Брусиловська О. І. Історія міжнародних відносин (сер. III тис. до н. е. – сер. XVII ст. н. е.): навч.-метод. посіб. / О. І. Брусиловська, І. М. Коваль. Одеса: Одеськ. нац. ун-т імені І. І. Мечникова, 2013. 188 с.

Григор'єва Т. Історія дипломатії: від давнини до кінця XVIII ст. / Т. Григор'єва. Київ: Видавн. дім «Києво-Могилянська Академія», 2014. 177 с.

Зінченко А. Л. Історія дипломатії: від давнини до Нового часу / А. Л. Зінченко. К.: Проза, 2005. 560 с.

Історія Візантії. Вступ до візантиністики / За ред. С. Б. Сорочана і Л. В. Войтовича. Львів: Видавництво «Апріорі», 2011. 880 с.

Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку ХХ ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І. Плазова. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 139 с.

Історія середніх віків: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. істор. спец. / Ліхтей І., Надтока Г.М., Король В.Ю.; за заг. ред. Г.М. Надтоки. К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2018. 800 с.

Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): Підручник / Л. Д. Чекаленко, С. Г. Федуняк. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. 464 с.

Тема 6. Міждержавні відносини на Середньовічному Сході у XI-XV ст.

1. Зробіть порівняльний аналіз зовнішньої політики країн Близького Сходу напередодні та під час хрестових походів.

2. Як монголо-татарська навала та створення Монгольської імперії вплинули на міждержавні зв'язки?

3. У чому полягають головні причини загибелі Візантії?

4. Схарактеризуйте особливості зовнішньої політики делійського султанату.

5. Якими були політичні наслідки монгольського завоювання Китаю?

6. Схарактеризуйте напрями зовнішньої політики китайської династії Мін.

7. Чи можна вважати корейський напрям головним вектором зовнішньої політики середньовічної Японії?

Література

Брусиловська О. І. Історія міжнародних відносин (сер. III тис. до н. е. – сер. XVII ст. н. е.): навч.-метод. посіб. / О. І. Брусиловська, І. М. Коваль. Одеса: Одеськ. нац. ун-т імені І. І. Мечникова, 2013. 188 с.

Головченко В. І. Нариси з історії міжнародних відносин та зовнішньої політики країн Азії й Африки: навч. посіб. / В. І. Головченко, О. П. Степанов. К.: «Юрисконсульт», 2014. 424 с.

Григор'єва Т. Історія дипломатії: від давнини до кінця XVIII ст. / Т. Григор'єва. Київ: Видавн. дім «Києво-Могилянська Академія», 2014. 177 с.

Зінченко А. Л. Історія дипломатії: від давнини до Нового часу / А. Л. Зінченко. К.: Проза, 2005. 560 с.

Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку ХХ ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І. Плазова. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 139 с.

Історія середніх віків: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. істор. спец. / Ліхтей І., Надтока Г.М., Король В.Ю.; за заг. ред. Г.М. Надтоки. К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2018. 800 с.

Тема 7. Міжнародні відносини у Ранній Новий час (кінець XV – перша половина XVII ст).

1. Схарактеризуйте вплив Великих географічних відкриттів та ідеології гуманізму й Реформації на формування нових імперативів зовнішньої політики провідних держав.

2. Якими були міжнародні наслідки колонізації європейцями Нового світу.

3. Назвіть головні причини протиріч та наслідки Італійських війн.

4. Чи можна вважати, що Громадянські (Релігійні) війни у Франції мали істотне міжнародне значення?

5. Чи впливала зовнішньополітична активність Росії на утворення Речі Посполитої?

6. Якою мірою релігійний фактор позначився на створення міждержавних блоків напередодні Тридцятилітньої війни

7. Схарактеризуйте вплив турецького фактору на міждержавні відносини в кінці XV – першій половині XVII ст.

Література

Брусиловська О. І. Історія міжнародних відносин (сер. III тис. до н. е. – сер. XVII ст. н. е.): навч.-метод. посіб. / О. І. Брусиловська, І. М. Коваль. Одеса: Одеськ. нац. ун-т імені І. І. Мечникова, 2013. 188 с.

Григор'єва Т. Історія дипломатії: від давнини до кінця XVIII ст. / Т. Григор'єва. Київ: Видавн. дім «Києво-Могилянська Академія», 2014. 177 с.

Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку XX ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І. Плазова. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 139 с.

Ціватий В.Г. Зовнішні справи і дипломатичні практики Флорентійської республіки на межі Середньовіччя та раннього Модерного часу: інституціональний дискурс (проблеми історичної та сучасної комунікології) // Зовнішні справи. 2020. 9-10. С. 33-40.

Ціватий, В. Г. Європейська система міжнародних відносин і дипломатична практика в період Тридцятилітньої війни (1618-1648рр.): інституціональний та конгруентний дискурси / В. Г. Ціватий // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія «Історичні науки». 2020. Вип. 30. С. 39-49.

Ціватий, В.Г. Європейська зовнішня політика доби раннього Нового і Нового часу: проблеми інституціоналізації (теоретико-методологічний аспект) / В. Г. Ціватий // Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2000. №4. С. 268-274.

Тема 8. Вестфальська система міжнародних відносин (друга половина XVII – XVIII ст.).

1. В чому полягали головні принципи Вестфальської системи міжнародних відносин?

2. Розкрийте головні причини боротьби Франції за гегемонію у Європі та світі у другій половині XVII – XVIII ст.

3. Схарактеризуйте особливості національно-визвольної війни українського народу та дипломатії Козацької держави.

4. Зробіть порівняльний аналіз наслідків Війни за іспанську спадщину та Північної війни для системи міжнародних відносин в Європі.

5. Чи можна вважати Російську імперію новим впливовим чинником у міжнародних відносинах XVIII ст.?

6. Яким був вплив ідей Просвітництва та масонських лож на формування зовнішньополітичних прагнень європейської буржуазії?

7. Схарактеризуйте головні геополітичні наслідки боротьби північноамериканських колоній Англії за незалежність.

Література

Григор'єва Т. Історія дипломатії: від давнини до кінця XVIII ст. / Т. Григор'єва. Київ: Видавн. дім «Києво-Могилянська Академія», 2014. 177 с.

Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку XX ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І. Плазова. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 139 с.

Павленко С. О. Оточення гетьмана Мазепи: соратники та прибічники / Павленко С.О. К.: Вид. дім «КМ Академія», 2004. 602 с.

Таїрова-Яковлева Т. Мазепа / Таїрова-Яковлева Т. К., 2007. 271 с.

Федорук Я. Віленський договір 1656 року: Східноєвропейська криза і Україна в середині XVII століття / Я. Федорук. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011. 623 с.

Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648-1918): Підручник / І. А. Хижняк. К.: Персонал, 2009. 224 с.

Ціватий В. Г. Дипломатія і зовнішня політика європейських держав у добу раннього Нового часу: метаморфози та інституціональні традиції Вестфальської системи міжнародних відносин / В. Г. Ціватий // Die wichtigsten Vektoren für die Entwicklung der Wissenschaft im Jahr 2020. Luxembourg, Grand Duchy of Luxembourg Band 2. S. 95-99.

Ціватий В.Г. Європейська зовнішня політика доби раннього Нового і Нового часу: проблеми інституціоналізації (теоретико-методологічний аспект) / В. Г. Ціватий // Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2000. №4. С. 268-274.

Чухліб Т. В. Гетьмани і монархи: Українська держава в міжнародних відносинах 1648–1714 рр. Вид. 2-ге, доопрац. / Т. Чухліб. К.: Арістей, 2005. 640 с.

Чухліб Т. Переяслав 1654 року та проблема міжнародного утвердження українського гетьманату. / Т. Чухліб. К.: Ін-т історії України НАН України, 2003. 156 с.

Тема 9. Міжнародні відносини під час Великої Французької революції та Наполеонівських воєн

1. Якими були перші зовнішньополітичні рішення революційної Франції?
2. Доведіть, що війни революційної Франції сприяли порушенню старої системи європейської рівноваги.
3. Зробіть порівняльний аналіз зовнішньополітичних дій Англії, Пруссії, Австрії щодо революційної Франції.
4. Якою мірою прихід Наполеона до влади сприяв зростанню зовнішньополітичної активності Франції?
5. Чим зовнішньополітичні імперативи імперії Наполеона відрізнялися від зовнішньополітичних завдань революційної Франції?
6. Схарактеризуйте дипломатичну та розвідницьку діяльність Ш. Талейрана.
7. У чому полягають головні причини краху наполеонівської імперії?

Література

Ададуrow В. «Наполеоніада» на сході Європи: Уявлення, проекти та діяльність уряду Франції щодо південно-західних окраїн Російської імперії на початку ХІХ століття / В. Ададуrow. Львів, Львів: Вид-во УКУ, 2007. 560 с.

Григор'єва Т. Історія дипломатії: від давнини до кінця ХVІІІ ст. / Т. Григор'єва. Київ : Видавн. дім «Києво-Могилянська Академія», 2014. 177 с.

Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку ХХ ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І. Плазова. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 139 с.

Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648-1918): Підручник / І. А. Хижняк. К.: Персонал, 2009. 224 с.

Ціватий В.Г. Європейська зовнішня політика доби раннього Нового і Нового часу: проблеми інституціоналізації (теоретико-методологічний аспект) / В. Г. Ціватий // Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2000. №4. С. 268-274.

Тема 10. Віденська система міжнародних відносин

1. У чому полягають головні відмінності Віденської системи міжнародних відносин?
2. Розкрийте особливості діяльності Священного Союзу.
3. Якою мірою на зовнішню політику провідних держав впливала національно-визвольної боротьби народів Латинської Америки, Центральної та Південної Європи?
4. Що включає в себе поняття «Східне питання»?

5. Зробіть порівняльний аналіз зовнішньополітичних наслідків об'єднання Італії та Німеччини.
6. Наведіть приклади експансіонізму США згідно «Доктрини Монро»
7. Якими є головні причини утворення Троїстого Союзу 1882 р. та Російсько-французького союзу 1891-1893 рр.?

Література

- Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку ХХ ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І. Плазова. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 139 с.
- Костюк Д. А. Зовнішня політика та таємна дипломатія Отто фон Бісмарка після утворення Німецької імперії / Д. А. Костюк // Гілея: науковий вісник. 2016. Вип. 115. С. 451-455.
- Кучменко Е. М. Історія міжнародних відносин першої половини ХХ ст. : у 2 ч. / Е. М. Кучменко. К. : ІПК ДСЗУ, 2007. Ч. 1. 369 с.; Ч. 2. 386 с.
- Машевський О. П. Проблема Чорноморських проток у міжнародних відносинах (1870 – початок 1920-х рр.) / О. П. Машевський. К. : Аквілон-Плюс, 2010. 791 с.
- Ціватий В. Г. Європейське відлуння і дороговкази Віденського конгресу: інституціональна та політико-дипломатичні витоки Європейського союзу (теоретико-методологічний аспект) / В. Г. Ціватий // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія. 2016. Вип. 15. С. 162-170.

Тема 11. Міжнародні відносини напередодні Першої світової війни

1. Схарактеризуйте головні причини загострення відносин між провідними державами наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст.
2. Зробіть порівняльний аналіз причин та зовнішньополітичних наслідків іспано-американської, англо-бурської та російсько-японської війн.
3. Якою мірою загострення англо-германських протиріч вплинули на темпи підготовки до глобальної війни?
4. Проаналізуйте міжнародно-правову базу та механізм співробітництва країн-учасниць Антанти.
5. Наведіть приклади того, чому Балкани на початку ХХ ст. недаремно називали «пороховим льохом Європи».
6. Якими були головні причини Першої світової війни?
7. Чи була невійськова альтернатива розв'язання Липневої політичної кризи 1914 р.?

Література

- Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку ХХ ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І. Плазова. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 139 с.
- Кучменко Е. М. Історія міжнародних відносин першої половини ХХ ст. : у 2 ч. / Е. М. Кучменко. К. : ІПК ДСЗУ, 2007. Ч. 1. 369 с.; Ч. 2. 386 с.
- Марущак, М. Й. Історія дипломатії ХХ ст.: Курс лекцій. – Львів, 2003. Бескид Біт, 2003. 303 с.
- Машевський О. П. Проблема Чорноморських проток у міжнародних відносинах (1870 – початок 1920-х рр.) / О. П. Машевський. К. : Аквілон-Плюс, 2010. 791 с.
- Троян С.С. Так народжувалися глобальні конфлікти: причини і початок Першої та Другої світових воєн. Перша та Друга світові війни в історії людства (до 100- річчя початку Першої і 75-річчя початку Другої світових воєн). К.: Пріоритети, 2014. С. 3 – 13.

Тема 12. Перша світова війна як головний фактор світової політики 1914-1918 рр.

1. Проаналізуйте, як втілювалася під час військових дій перших місяців 1914 р. німецька доктрина «бліцкригу».
2. Якою мірою воєнні дії впливали на активність дипломатичних корпусів воюючих держав?
3. Які нові види озброєння використовувалися під час Першої світової війни?
4. Схарактеризуйте спроби та провал «мирних маневрів» держав в 1916-1917 рр.
5. Проаналізувати наслідки вступу у Першу світову війну США.
6. Якими були міжнародні наслідки Лютневої революції та Жовтневого перевороту в Росії?
7. Якою мірою втілювалися у міжнародних відносинах у 1918 р. «14 пунктів» президента США В. Вільсона?

Література

Енглунд П. Захват і біль битви. Перша світова у 211 епізодах / П. Енглунд. Фолио, 2016. 560 с.

Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку ХХ ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І. Плазова. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 139 с.

Кучменко Е. М. Історія міжнародних відносин першої половини ХХ ст. : у 2 ч. / Е. М. Кучменко. К. : ІПК ДСЗУ, 2007. Ч. 1. 369 с.; Ч. 2. 386 с.

Кучменко Е. М. Історія міжнародних відносин першої половини ХХ ст. : у 2 ч. / Е. М. Кучменко. К. : ІПК ДСЗУ, 2007. Ч. 1. 369 с.; Ч. 2. 386 с.

Марущак М. Й. Історія дипломатії ХХ ст.: Курс лекцій / М. Й. Марущак. Львів, 2003. Бескид Біт, 2003. 303 с.

Машевський О. П. Проблема Чорноморських проток у міжнародних відносинах (1870 – початок 1920-х рр.) / О. П. Машевський. К. : Аквілон-Плюс, 2010. 791 с.

Перша та Друга світові війни в історії людства (до 100-річчя початку Першої і 75-річчя початку Другої світових воєн): Монографія / Ред. С.С. Трояна. К.: ДП «НВЦ» «Пріоритети», 2014. 316 с.

Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1914-1991 роки: Навч. посіб / С. В. Пронь. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могилы, 2009. 140 с.

Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648-1918): Підручник / І. А. Хижняк. К.: Персонал, 2009. 224 с.

Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): Підручник / Л. Д. Чекаленко, С. Г. Федуняк. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. 464 с.

Тема 13. Міжнародні відносини у 1918-1929 рр. Створення Версальсько-Вашингтонської системи.

1. У чому полягали головні протиріччя провідних західних держав щодо проектів мирного договору та Уставу Ліги Націй?
2. Зробіть порівняльний аналіз змісту договорів країн Антанти з Німеччиною та її союзницями.
3. Якими були головні причини боротьби держав за панування на Тихому океані?
4. Схарактеризуйте головні рішення Вашингтонська конференція 1921-1922 рр.
5. У чому полягали головні принципи та протиріччя Версальсько-Вашингтонської системи?
6. Якою мірою на міжнародні відносини вплинули Локарнські угоди?
7. Зробіть порівняльний аналіз репараційних планів Дауеса та Юнга.

Література

- Газін В.П. Економіка та зовнішня політика Веймарської республіки (1925-1933 рр.): Східноєвропейські аспекти / В.П. Газін. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільськ. держ. пед. ун-т, 1999. 152 с.
- Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Ж.-Б. Дюррозель. К.: Основи, 1995. 903 с.
- Іваницька О. П. Історія міжнародних відносин (1918-1945 роки): Навч. посіб. / О. П. Іваницька. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. 632 с.
- Кучменко Е. М. Історія міжнародних відносин першої половини ХХ ст. : у 2 ч. / Е. М. Кучменко. К. : ІПК ДСЗУ, 2007. Ч. 1. 369 с.; Ч. 2. 386 с.
- Марушак, М. Й. Історія дипломатії ХХ ст.: Курс лекцій. – Львів, 2003. Бескид Біт, 2003. 303 с.
- Павлюк В.В. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918-1945) : підручник для студентів / В. В. Павлюк. Львів: ЛА «Піраміда», 2010. 284 с.
- Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1914-1991 роки: Навч. посіб / С. В. Пронь. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2009. 140 с.
- Соловійова В. В. Українська дипломатія у країнах центральної Європи 1917-1920 рр. / В. В. Соловійова. Донецьк : ТОВ "Юго-Восток, Лтд", 2004. 172 с.
- Україна у міжнародних відносинах ХХ століття : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. Я. Й. Малика. Львів: Світ, 2004. 391 с.
- Цветков Г.М. Міжнародні відносини й зовнішня політика в 1917-1945рр.: Навч. посіб. / Г. М. Цветков. К.: Либідь, 1997. 232 с.
- Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): Підручник / Л. Д. Чекаленко, С. Г. Федуняк. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. 464 с.

Тема 14. Міжнародні відносини у 1929-1939 рр. Крах Версальсько-Вашингтонської системи.

1. Якою мірою на міжнародні відносини вплинула світова економічна криза?
2. Доведіть, що саме гітлерівська Німеччина була головним вогнищем майбутньої світової війни.
3. Чому Ліга Націй виявилася неспроможною зберегти мир?
4. Як краху Версальсько-Вашингтонської системи сприяли дії Японії та Італії?
5. Проаналізуйте дискусійні питання про фактори, що впливали на формування політики умиротворення агресорів в політичних колах Великої Британії та Франції.
6. Чи можна вважати Мюнхенську угоду доказом намірів Великої Британії та Франції направити агресію Німеччини на Схід?
7. Схарактеризуйте вплив на міжнародні відносини підписання Пакту Молотова-Ріббентропа.

Література

- Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Ж.-Б. Дюррозель. К.: Основи, 1995. 903 с.
- Іваницька О. П. Історія міжнародних відносин (1918-1945 роки): Навч. посіб. / О. П. Іваницька. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. 632 с.
- Кучменко Е. М. Історія міжнародних відносин першої половини ХХ ст. : у 2 ч. / Е. М. Кучменко. К. : ІПК ДСЗУ, 2007. Ч. 1. 369 с.; Ч. 2. 386 с.
- Марушак, М. Й. Історія дипломатії ХХ ст.: Курс лекцій. – Львів, 2003. Бескид Біт, 2003. 303 с.
- Павлюк В.В. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918-1945) : підручник для студентів / В. В. Павлюк. Львів: ЛА «Піраміда», 2010. 284 с.

Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1914-1991 роки: Навч. посіб. / С. В. Пронь. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могилы, 2009. 140 с.

Симоненко Р. Г.. Міжнародна обстановка непереродні Другої світової війни / Р. Г. Симоненко. К. : Вид-во гуманіт. л-ри, 2010. 71 с.

Троян С.С. Так народжувалися глобальні конфлікти: причини і початок Першої та Другої світових воєн. Перша та Друга світові війни в історії людства (до 100- річчя початку Першої і 75-річчя початку Другої світових воєн). К.: Пріоритети, 2014. С. 3 – 13.

Цветков Г.М. Міжнародні відносини й зовнішня політика в 1917-1945рр.: Навч. посіб. / Г. М. Цветков. К.: Либідь, 1997. 232 с

Тема 15. Міжнародні відносини в період Другої світової війни (1939–1945 рр.)

1. Якими були головні причини Другої Світової війни?
2. Схарактеризуйте сутність так званої «Дивної війни».
3. Як відбувалося територіальне розширення СРСР у 1939-1940 рр.? 4. Воєнні дії та дипломатичні стосунки у 1940- першій половині 1941 рр. р.
4. Якою мірою напад Німеччини та її сателітів на СРСР змінив міжнародні відносини у світі?
5. В чому полягали головні протиріччя країн-учасниць антигітлерівської коаліції?
6. Зробіть порівняльний аналіз головних рішень Тегеранської та Кримської (Ялтинської) конференцій.
7. В чому полягає головне міжнародне значення перемоги країн антигітлерівської коаліції у Другій світовій війні?

Література

Завальнюк О.М. Україна в період Другої світової війни : навч. посіб. / О. М. Завальнюк, С. В. Олійник, С. В. Трубчанінов. Кам'янець-Поділ. : Оіюм, 2012. 543 с.

Козлітін В. Д. Друга світова війна, 1939-1945 рр. : Навч. посіб. / В.Д. Козлітін. Х. : РА, 2001. 335 с.

Коппель О. Міжнародні відносини ХХ століття / О. Коппель, О. Пархомчук. К.: Школяр, 1999. 255 с.

Левітас Ф. Друга світова війна і український вимір. / Ф.Л. Левітас. К. : Наш час, 2011. 270 с.

Марущак М. Й. Історія дипломатії ХХ ст.: Курс лекцій / М.Й. Марущак. Львів, 2003. Бескид Біт, 2003. 303 с.

Павлюк В.В. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918-1945) : підручник для студентів / В. В. Павлюк. Львів: ЛА «Піраміда», 2010. 284 с.

Перша та Друга світові війни в історії людства (до 100-річчя початку Першої і 75-річчя початку Другої світових воєн): Монографія / Ред. С.С. Трояна. – К.: ДП «НВЦ» «Пріоритети», 2014. 316 с.

Різ Д. Друга світова війна за зачиненими дверима: Сталін, нацисти і Захід: Пер. з англ. / Д. Різ. К.: Темпора, 2010. 444 с.

Симоненко Р. Г.. Міжнародна обстановка непереродні Другої світової війни / Р. Г. Симоненко. К. : Вид-во гуманіт. л-ри, 2010. 71 с.

Україна у міжнародних відносинах ХХ століття : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. Я. Й. Малика. Львів: Світ, 2004. 391 с.

Цветков Г.М. Міжнародні відносини й зовнішня політика в 1917-1945рр.: Навч. посіб. / Г. М. Цветков. К.: Либідь, 1997. 232 с.

Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): Підручник / Л. Д. Чекаленко, С. Г. Федуняк. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. 464 с.

3. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, післяатестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни

ЗРАЗОК ЗАВДАНЬ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

1. Схарактеризуйте причини та міжнародні наслідки Столітньої війни.
2. В чому полягали головні принципи Вестфальської системи міжнародних відносин?
3. Чим зовнішньополітичні імперативи імперії Наполеона відрізнялися від зовнішньополітичних завдань революційної Франції?
4. Зробіть порівняльний аналіз зовнішньополітичних наслідків об'єднання Італії та Німеччини.

ЗРАЗОК ТЕСТІВ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

1. Яка з вказаних держав не входила до Антигабсбурзької коаліції доби Тридцятирічної війни?:

- A. Данія;
- B. Швеція;
- C. Франція;
- D. Саксонія.

2. Локарнские угоди були укладені у :

- A. 1920 р.
- B. 1925 р.
- C. 1929 р.
- D. 1930 р.

3. В 1882 р. Німеччина, Австро-Угорщина та Італія уклали:

- A. Троїстий союз;
- B. Священний союз;
- C. Союз трьох імператорів;
- D. Троїсту Антанту.

Завдання для підсумкового контролю

1. Предмет, мета та завдання курсу «Історія міжнародних відносин».
2. Основи вивчення історії міжнародних відносин. Характеристика ключових термінів
3. Поняття міжнародного права. Сутність суверенітету.
4. Основні категорії, інтереси та цілі учасників міжнародних відносин.
5. Види та форми міжнародних відносин.
6. Особливості розвитку міжнародних відносин на різних етапах всесвітньої історії.
7. Особливості міждержавних відносин на стародавньому Сході. Виникнення дипломатії
8. Военні походи Аккадського царства, Ассирії, Персидської держави.
9. Особливості зовнішньої політики Єгипту. Значення єгипетсько-хеттського договору 1278 р. до н.е. для історії міжнародних відносин.
10. Стародавня Індія в системі міждержавних відносин. Закони Ману про дипломатів та їхню діяльність.
11. Зовнішня політика Стародавнього Китаю.

12. Форми міжнародних зв'язків у Давній Греції.
13. Греція гомеровського та архаїчного періодів у міжнародних відносинах. Грецька колонізація Середземного та Чорного морів.
14. Греко-перські війни 499 - 449 рр. до н. е.
15. Зростання протиріч між Афінами та Спартою. Пелопоннеська війна (431 - 404 рр. до н. е.).
16. Захоплення Греції Македонією. Походи Олександра Македонського на Схід та їх міжнародні наслідки.
17. Особливості давньоримської дипломатії. Формування міжнародного права.
18. Зовнішня політика Римської республіки. Пунічні війни.
19. Зовнішня політика Римської імперії..
20. Середземноморська система міждержавних відносин в VI ст. до н. е. – V ст. н. е.
21. Падіння Західної Римської імперії та утворення варварських держав.
22. Зовнішньополітичні доктрини Карла Великого. Утворення та розпад Франкської імперії.
23. Постверденська Європа у системі міжнародних відносин.
24. Особливості міждержавних відносин у добу раннього Середньовіччя Система феодалної ієрархії та дипломатія сеньйорів.
25. Роль династичних зв'язків у міжнародних відносинах доби Середньовіччя.
26. Зовнішня політика Візантійської імперії у IV- XI ст.
27. Дипломатія Київської Русі.
28. Арабські завоювання та створення Арабського халіфату.
29. Загальна характеристика змін у міжнародних відносинах держав середньовічній Європи у XI-XV ст.
30. Протистояння між папством та імператорами Священної Римської імперії.
31. Дипломатична активність духовенства. Вплив християнства та лицарства на формування зовнішньополітичних доктрин Середньовіччя.
32. Хрестові походи. Міжнародна діяльність духовно-лицарських орденів.
33. Діяльність європейських та візантійських дипломатів у XI-XV ст.
34. Етапи та міжнародні наслідки реконкісти.
35. Столітня війна та її міжнародні наслідки.
36. Міжнародне становище Південно-Східної Русі у XIII-XV ст.
37. Утворення Галицько-Волинської держави та її відносини із Золотою Ордою, Литвою та Польщею.
38. Зовнішня політика країн Близького Сходу напередодні та під час хрестових походів.
39. Монголо-татарська навала, як зовнішньополітичний чинник. Створення Монгольської імперії та її міждержавні зв'язки.
40. Зовнішня політика імперії Тимурідів.
41. Завоювання турків-османів та загибель Візантії. Османська загроза країнам Європи.
42. Зовнішня політика середньовічної Індії. Делійський султанат та його боротьба з експансією монголів і Тамерлана.
43. Міжнародне становище середньовічного Китаю.
44. Японія в міжнародних відносинах Середньовіччя.
45. Вплив Великих географічних відкриттів та ідеології гуманізму й Реформації на зовнішню політику провідних держав.
46. Протиріччя між Іспанією, Священною Римською імперією та Францією в XVI ст. Італійські війни.
47. Іспано-англійське суперництво у XVI ст.
48. Утворення Речі Посполитої та її зовнішня політика.
49. Зовнішня політика Росії у XVI – першій половині XVII ст.

50. Передумови, хід та наслідки Тридцятилітньої війни.
51. Країни Близького Сходу у міждержавних відносинах в кінці XV – першій половині XVII ст. Турецька загроза.
52. Утворення та міжнародне становище Імперії Великих моголів
53. Головні принципи Вестфальської системи міжнародних відносин.
54. Спроби Франції домогтися гегемонії у Європі та світі у другій половині XVII – середині XVIII ст .
55. Національно-визвольна війна українського народу під керівництвом Б. Хмельницького. Дипломатія Козацької держави.
56. Війна за іспанську спадщину 1701-1714 рр. та її наслідки.
57. Північна війна та Ніштадтський мирний договір 1721 р. Російська імперія як новий чинник світової політики.
58. Російсько-турецькі війни XVIII ст.
59. Семирічна війна 1756-1763 рр. та її наслідки для Європи і світу.
60. Міжнародні відносини під час боротьби північноамериканських колоній Англії за незалежність. Створення США
61. Початок Великої Французької революції та її вплив на міжнародні відносини.
62. Війни революційної Франції. Порушення старої системи європейської рівноваги.
63. Прихід Наполеона до влади та початок Наполеонівських воєн.
64. Дипломатична та розвідницька діяльність Ш. Талейрана.
65. Імперія Наполеона, її зовнішньополітичні імперативи.
66. Крах Наполеонівської імперії.
67. Віденський конгрес 1814-1815 рр. та формування Віденської системи міжнародних відносин.
68. Вплив на зовнішню політику провідних держав національно-визвольної боротьби народів Латинської Америки, Центральної та Південної Європи.
69. «Доктрина Монро» і початок експансіонізму США.
70. Зовнішньополітичні наслідки європейських революцій 1848-1849 рр. та Кримської війни.
71. Утворення дуалістичної Австро-Угорщини. Об'єднання Італії.
72. Франко-пруська війна та об'єднання Німеччини. Постфранкфуртський порядок.
73. Російсько-турецька війна 1877-1878 рр. та її міжнародні наслідки.
74. Колоніальна політика європейських країн у XIX ст.. та зростання колоніальних і континентальних протиріч.
75. Причини та міжнародні наслідки створення Троїстого та Російсько-французький союзів.
76. Загострення відносин між провідними державами на зламі XIX–XX ст. Іспано-американська, англо-бурська, російсько-японська війни.
77. Англо-германський антагонізм початку XX ст. Угоди Англії з Францією та Росією й завершення створення Антанти.
78. Марокканські конфлікти та італо-турецька війна 1911-1912 рр.
79. Перша та Друга Балканські війни.
80. Причини Першої світової війни.
81. Стратегічні плани та військовий потенціал Центральних держав й країн Антанти напередодні Першої світової війни.
82. «Сараєвське вбивство» та Липнева політична криза 1914 р.
83. Воєнні дії 1914 р. та їх вплив на активність дипломатичних корпусів воюючих держав.
84. Кампанії 1915 р.
85. Воєнні дії 1916 р.
86. Спроби та провал «мирних маневрів» держав в 1916-1917 рр.

87. Воєнні дії у 1917 р. Вступ США до війни.
88. Міжнародні наслідки Лютневої революції та Жовтневого перевороту в Росії. Брестський мирний договір.
89. «14 пунктів» В. Вільсона. Закінчення та підсумки Першої світової війни.
90. Паризька мирна конференція 1919-1920 рр.
91. Боротьба держав за панування на Тихому океані. Вашингтонська конференція 1921-1922 рр.
92. Створення Версальсько-Вашингтонської системи та її головні протиріччя.
93. Особливості міжнародних відносин в Європі у першій половині 1920-х рр.
94. Репараційне питання у 1920-х рр. Плани Дауеса та Юнга.
95. Міжнародні відносини у другій половині 1920-х рр. Пакт Бріана-Келлога.
96. Світова економічна криза 1929-1933 рр. та її вплив на міжнародні відносини.
- Виникнення двох вогнищ війни.
97. Напад Італії на Ефіопію. Італо-німецька інтервенція в Іспанії.
98. «Вісь Рим-Берлін» та формування союзу країн-агресорів.
99. Політика умиротворення агресорів. Міжнародні наслідки «Аншлюсу» Австрії й Мюнхенської угоди.
100. Пакт Молотова-Ріббентропа. Додатковий таємний протокол про розподіл територій у Центрально-Східній Європі
101. Причини Другої Світової війни.
102. Початок Другої світової війни. «Дивна війна».
103. Територіальне розширення СРСР у 1939-1940 рр. Радянсько-німецькі стосунки у 1939-1941 рр.
104. Воєнні дії та дипломатичні стосунки у 1940- першій половині 1941 рр. р.
105. Напад Німеччини та її сателітів на СРСР. Воєнні дії у 1941-1942 рр.
106. Особливості формування та діяльність антифашистської коаліції. Вступ США у війну.
107. Воєнні дії та дипломатичні стосунки у 1943 р. Тегеранська конференція та її рішення.
108. Вплив перемог радянських військ на дипломатичні дії СРСР. Кримська (Ялтинська) конференція.
109. Поразка і капітуляція Німеччини. Конференції у Сан-Франциско та Потсдамі.
110. Міжнародні відносини у Азійсько-Тихоокеанському регіоні під час Другої світової війни. Поразка і капітуляція Японії.
111. Головні підсумки Другої світової війни.

4. Завдання семестрових екзаменів

Екзаменаційний білет має тестову форму (білет містить 20 тестових завдань, студент одержує 2 бали за кожну вірну відповідь).

Приклад:

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
 Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Семестр   _1__

Форма навчання денна

Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»

Навчальна дисципліна: «Історія міжнародних відносин»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Франція під час війни за незалежність США :

- A. Відкрито вступила у війну у 1778 році проти Англії на боці США
- B. Відкрито вступила у війну у 1778 році проти США на боці Англії
- C. Відкрито вступила у війну у 1790 році проти США на боці Англії
- D. Зберігала нейтралитет.

2. Дипломатія, як система зовнішніх державних інституцій, пов'язана з виконанням найважливіших функцій :

- A. Інформаційною та договірною.
- B. Інформаційною та переговорною.
- C. Переговорною та договірною.
- D. Інформаційною, переговорною, договірною.

Затверджено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри _____ (А.Ю. Парфіненко)

підпис

Екзаменатор _____ (С. І. Лиман)

підпис